

KUR'AN'DA İSLAM'IN ÖZÜ ÖZETİ

kurandakiislam.org — Abdullah Ergin

24. KUR'AN'DA AKIL

Yazar: Abdullah Ergin

24. KURAN'DA AKIL

24.1 Açıklama ve Ayetler:

Kur'an terminolojisinde akıl, bilgi edinmeye yarayan güç ve bu güç ile elde edilen bilgi şeklinde tanımlanmıştır. Mesela Kur'an'a göre; gökten yağmurun indirilmesi, onunla ölümden sonra arzın tekrar diriltilmesi, aklını kullanan bir kavim için alınacak derslerin var olduğu önemli bir hadisedir. Kur'an'da aklın bizatihi zikredilmeyip, akletme, düşünme, hatırlama şeklinde insandaki tezahürleri yönüyle zikredilmesi hadisenin bu boyutuna vurgu yapmak içindir. Bir başka deyişle aklın Kur'an'da isim olarak hiçbir ayette yer almaması ve hep fiil olarak kullanılması onun dinamik bir

kullanım alanının bulunduğunu açıkça göstermektedir.

Ayetlerdeki kullanım şekline bakıldığında aklın fonksiyonunun görünenle görünmeyen, yaratılanla yaratan arasındaki ilişkiyi keşfetme, anlama gibi insanî mesuliyeti ifadeye yönelik olduğu görülmektedir. Bu durumda akıl, sadece duyuların algıladıklarını işleyen ve bu yolla bilgiye ulaşan bir yeti değildir. Zira akıl aynı zamanda inanca da götüren bir vasıta olup, hayır ve şerri, hidâyet ve dalâleti birbirinden ayırır. Vahiy akla seslenir ve vahyin bildirdiğinin anlaşılmasında asıl görev ise akla düşer. Nitekim Kur'an, **"...Ey inanan akıl sahipleri! ..."** (65 Talak suresi 10) ifadesiyle akıl ile iman arasındaki bu ilişkiyi ortaya koymaktadır. Zira dinin teklifi, potansiyel olarak her insanda bulunan akli, fonksiyonel hale getirenlerdir. Şunu da hatırlatmak gerekir ki, din, akıl üstüdür ancak akıldışı değildir. Vahyin tüm vurgusu aklın işlevsel hale getirilmesindedir. Çünkü varlık sahnesinde meydana gelmiş ve gelecek olan her şeyde akıl, yegâne faktördür. Her şey onun etrafında ve onun rehberliğinde meydana gelmektedir. Nitekim Kur'an insanı akletmeye, düşünmeye sevk ederken aklın otoritesini ve ilmin önderliğini baz almıştır. Yani anlamak ve akletmek için aynı zamanda bilmenin gerekliliği üzerinde de durmuştur.

"Siz kitabı/Kur'an'ı okuyup durduğunuz halde, insanlara iyiliği emrediyor da kendinizi unutuyor musunuz? Hiç aklınızı kullanmıyor musunuz?" (2 Bakara suresi 44)

"Göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ve gündüzün birbiri ardınca gelmesinde, insanlar için faydalı olan şeylerle, gemilerin denizde yüzmesinde, Allah'ın gökten su indirerek onunla ölümünden sonra yeryüzüne hayat vermesinde ve orada her türlü canlıyı yaymasında, rüzgârları dilediği yöne estirmesinde ve gökyüzü ile yeryüzü arasında emre amade bulutları yönlendirmesinde, aklını kullanan bir topluluk için alınacak nice ibretler

vardır.” (2 Bakara suresi164)

“Onlara, Allah’ın indirdiği Kuran’a uyun denilince: “Hayır, biz, atalarımızın başımıza sardığı geleneğe uyarız.” derler. Ya ataları bir şeye akıl erdiremeyen ve doğru yolda olmayan kimseler idiyseleler?” (2 Bakara suresi 170)

“Ey akıl sahipleri! Kısasta sizin için hayat vardır. Umulur ki sorumlu davranırsınız.” (2 Bakara suresi 179)

24.3 You Tube “Abdullah Ergin Fuzuli” kanalında yayınlanan aynı konuya ilişkin

Sunum Videosunun adresi: <https://youtu.be/RXHDcVYxV10>